

ส่วนวิจัยธุรกิจ 1 ฝ่ายวิจัยธุรกิจ

สิงหาคม 2556

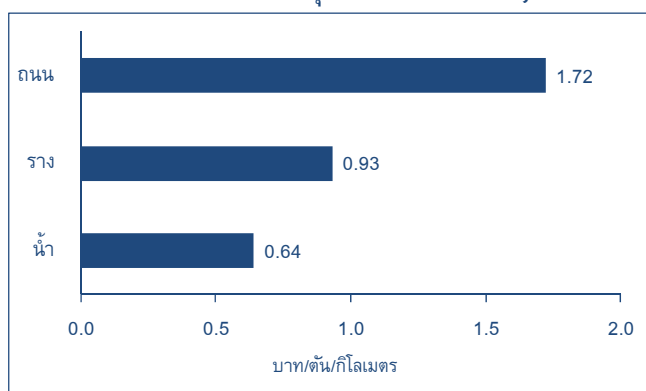
เก็บตกจากต่างแดน

นั่งรถไฟทัวร์อาเซียน

เป็นที่ทราบกันดีว่าการขนส่งทางระบบรางหรือรถไฟ เป็นการขนส่งที่มีต้นทุนค่อนข้างต่ำและปลอดภัย ทำให้ประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่ที่มีเส้นทางรถไฟครอบคลุมทั่วประเทศ นิยมขนส่งทั้งผู้โดยสารและสินค้าทางรถไฟเป็นหลัก สำหรับประเทศไทยแม้มีเส้นทางรถไฟยาวถึง 4,041 กิโลเมตร แต่ส่วนใหญ่เป็นรางเดี่ยวและค่อนข้างทรุดโทรมตามกาลเวลา ส่งผลให้การขนส่งต้องใช้เวลานานกว่าปกติ อย่างไรก็ตาม เป็นเรื่องน่ายินดีที่ภาครัฐให้ความสำคัญและเตรียมยกระดับระบบขนส่งทางรางครั้งใหญ่ โดยเฉพาะการพัฒนารถไฟความเร็วสูงและรถไฟรางคู่ เพื่อลดต้นทุนโลจิสติกส์และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ พร้อมรับมือกับการเปิดเสรีภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) “เก็บตกจากต่างแดน” ฉบับนี้ จึงขอพาท่านผู้อ่านไปสำรวจเส้นทางรถไฟในอาเซียน ซึ่งมีระยะทางถึง 12,600 กิโลเมตร เพื่อให้ทราบข้อมูลและสถานะการขนส่งทางระบบรางของประเทศเพื่อนบ้านสำคัญ ตลอดจนมองเห็นภาพรวมการเชื่อมโยงของเส้นทางรถไฟในภูมิภาคที่จะเกิดขึ้นในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า

เปรียบเทียบต้นทุนขนส่งในระบบต่าง ๆ

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

เส้นทางรถไฟในเอเชีย

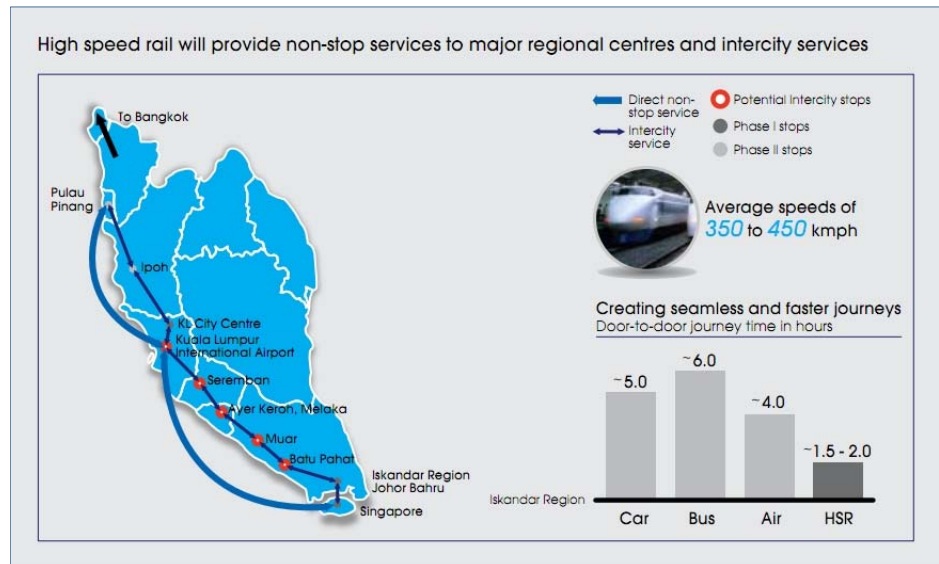
เส้นทาง	ประเทศ	ระยะทาง (กิโลเมตร)
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	ไทย กัมพูชา พม่า เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย	12,600
เอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ	จีน เกาหลีเหนือ เกาหลีใต้ มองโกเลีย รัสเซีย	32,500
เอเชียกลาง	อาร์เมเนีย จอร์เจีย อาเซอร์ไบจาน คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน ทาจิกิสถาน เติร์กเมนิสถาน อุซเบกิสถาน	13,200
เอเชียใต้	บังกลาเทศ อินเดีย อิหร่าน ปากีสถาน ศรีลังกา ตุรกี	22,600

ที่มา : UNESCAP

เส้นทางรถไฟในมาเลเซียและสิงคโปร์

มาเลเซียมีเส้นทางรถไฟยาว 1,699 กิโลเมตร แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) เส้นทางในคาบสมุทรมลายู ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็นสายชายฝั่งทะเลตะวันตก เริ่มต้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซียที่ด่านปาดังเบซาร์ สู่กรุงกัวลาลัมเปอร์ และเมืองยะโฮร์บา루 ก่อนจะไปถึงสิ้นสุดที่ Woodland Train Checkpoint สถานีรถไฟเพียงแห่งเดียวของสิงคโปร์ ขณะที่สายชายฝั่งทะเลตะวันออก เริ่มต้นที่เมืองตุมปัต (Tumpat) ไปจนถึงเมืองเกมาส (Gemas) และ 2) เส้นทางในรัฐซาบะห์ (Sabah) เชื่อมโยงระหว่างเมืองตันจุงอารู (Tanjung Aru) กับเมืองเตนอม (Tenom) ทั้งนี้ เส้นทางรถไฟในส่วนที่เชื่อมต่อกันระหว่างไทยกับมาเลเซียนับเป็นช่องทางการค้าและการขนส่งที่สำคัญ สินค้าที่ขนส่งส่วนใหญ่เป็นยางพาราและสินค้าอุปโภคบริโภค นอกจากนี้ รัฐบาลมาเลเซียและสิงคโปร์มีแผนลงทุนรถไฟความเร็วสูงเชื่อมโยงกรุงกัวลาลัมเปอร์กับใจกลางประเทศสิงคโปร์ มูลค่าลงทุนไม่ต่ำกว่า 8 พันล้านริงกิต คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2563 ซึ่งจะลดระยะเวลาการเดินทางด้วยรถไฟเหลือเพียง 1.5 ชั่วโมง จากเดิมไม่ต่ำกว่า 6 ชั่วโมง

เส้นทางรถไฟความเร็วสูงระหว่างมาเลเซียกับสิงคโปร์

ที่มา : SIEMENS

เส้นทางรถไฟในอินโดนีเซีย

แม้อินโดนีเซียเป็นประเทศที่ประกอบด้วยหมู่เกาะจำนวนมาก แต่ก็มีเส้นทางรถไฟยาวถึง 3,000 กิโลเมตร เส้นทางหลักส่วนใหญ่อยู่บนเกาะชวา ซึ่งเป็นที่ตั้งของกรุงจาการ์ตา แบ่งเป็น 2 สายเชื่อมโยงและครอบคลุมเกือบทั้งเกาะ ตั้งแต่เมืองเมรัก (Merak) ทางฝั่งตะวันตกไปจนถึงเมืองบันยิวาหิง (Banyuwangi) ทางฝั่งตะวันออก ขณะที่เส้นทางบนเกาะสุมาตรา ซึ่งเป็นเกาะขนาดใหญ่และสำคัญทางตอนเหนือของอินโดนีเซีย ส่วนใหญ่เป็นเส้นทางเก่าที่ก่อสร้างขึ้นโดยชาวต่างชาติในสมัยอาณานิคม ทั้งนี้ สินค้าที่นิยมขนส่งทางรถไฟของอินโดนีเซียส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสินค้าโภคภัณฑ์ อาทิ การขนส่งน้ำมันระหว่างโรงกลั่นกับท่าเรือบนเกาะชวา การขนส่งทรายควอตซ์บริเวณตอนกลางของเกาะชวา การขนส่งถ่านหินบริเวณตอนใต้ของเกาะสุมาตรา การขนส่ง

ปูนซีเมนต์จากโรงงานในเมืองอินดาร์รัง (Indarung) ทางตะวันตกของเกาะสุมาตรา การขนส่งปาล์มน้ำมันและยางพาราบริเวณตอนเหนือของเกาะสุมาตรา ขณะที่การขนส่งตู้คอนเทนเนอร์ส่วนใหญ่จะอยู่บนเส้นทางกรุงจาการ์ตากับเมืองสุราบายา

เส้นทางรถไฟสายสำคัญบนเกาะชวา

ที่มา : PT. Kereta Api Indonesia

เส้นทางรถไฟใน CLMV (กัมพูชา สปป.ลาว พม่า และเวียดนาม)

การขนส่งด้วยรถไฟในกลุ่มประเทศ CLMV ยังไม่เป็นที่นิยมมากนัก เนื่องจากภูมิประเทศเป็นภูเขาและไม่เอื้ออำนวยต่อการสร้างเส้นทางรถไฟ ส่วนใหญ่ใช้ขนส่งผู้โดยสารเป็นหลัก ยกเว้นเวียดนามที่มีเส้นทางรถไฟยาว 2,557 กิโลเมตร เชื่อมโยงตั้งแต่กรุงฮานอยทางตอนเหนือของประเทศ ผ่านเมืองดานังทางตอนกลาง ไปจนถึงนครโฮจิมินห์ทางตอนใต้ นอกจากนี้ เส้นทางจากกรุงฮานอยไปตอนเหนือของประเทศยังแบ่งออกเป็น 3 สาย ได้แก่ 1) กรุงฮานอย-ท่าเรือไฮฟอง 2) กรุงฮานอย-เมืองลาวไค (Lao Cai) เพื่อเชื่อมต่อกับเส้นทางรถไฟของจีนไปยังเมืองคุนหมิง แต่ปัจจุบันเส้นทางเมืองลาวไค-เมืองคุนหมิงยังไม่สามารถเปิดให้บริการได้ และ 3) กรุงฮานอย-ด่านดองดั่ง (Dong Dang) เพื่อเชื่อมต่อกับเส้นทางรถไฟของจีนไปยังเมืองหนานหนิง ซึ่งปัจจุบันเปิดให้บริการแล้ว สำหรับตอนใต้ของเวียดนามมีจุดเชื่อมต่อสำคัญระหว่างนครโฮจิมินห์กับกรุงพนมเปญของกัมพูชา ระยะทาง 126 กิโลเมตร ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง ซึ่งจุดนี้นับเป็น Missing Link สำคัญของเส้นทางรถไฟสายคุนหมิง-สิงคโปร์ สำหรับเส้นทางรถไฟในพม่า ก่อสร้างตั้งแต่สมัยอาณานิคมอังกฤษ โดยมี 2 เส้นทางหลัก ได้แก่ เมืองย่างกุ้ง-กรุงเนปีดอว์-เมืองมณฑะเลย์ และเมืองย่างกุ้ง-เมืองพุกาม-เมืองมณฑะเลย์ ขณะที่เส้นทางรถไฟในกัมพูชา ปัจจุบันเปิดให้บริการรวมระยะทาง 256 กิโลเมตร ส่วน สปป.ลาว เปิดให้บริการเพียง 3.5 กิโลเมตร จากชายแดนไทยบริเวณจังหวัดหนองคาย-สถานีท่านาแล้งในนครหลวงเวียงจันทน์

เส้นทางรถไฟของเวียดนาม

ที่มา : Vietnam Railways

เส้นทางรถไฟสายคุนหมิง-สิงคโปร์

การขนส่งระบบรางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เริ่มมีแนวโน้มขยายตัวตามการค้าการลงทุนที่จะเชื่อมโยงกันมากขึ้นภายใต้ AEC โดยที่ผ่านมามีแนวคิดเชื่อมโยงระบบรางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับตอนใต้ของจีนในเส้นทางสายคุนหมิง-สิงคโปร์ ระยะทางราว 4,000 กิโลเมตร แบ่งเป็น 2 เส้นทาง ได้แก่ 1) เมืองคุนหมิง (จีน) - นครหลวงเวียงจันทน์ (สปป.ลาว) - กรุงเทพฯ (ไทย) - กรุงกัวลาลัมเปอร์ (มาเลเซีย) - สิงคโปร์ และ 2) เมืองคุนหมิง (จีน) - กรุงฮานอย (เวียดนาม) - นครโฮจิมินห์

แนวเส้นทางรถไฟสายคุนหมิง-สิงคโปร์

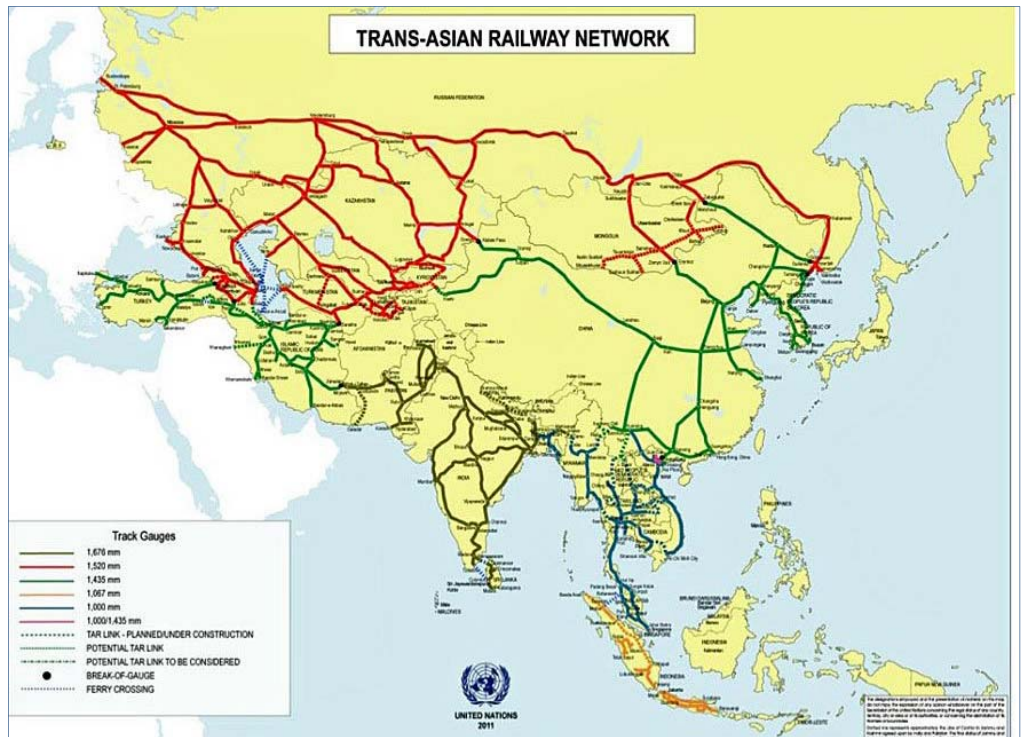

หมายเหตุ : ML = Missing Link
ที่มา : ASEAN Secretariat

(เวียดนาม) - กรุงเทพมหานคร (กัมพูชา) - กรุงเทพฯ (ไทย) - กรุงกัวลาลัมเปอร์ (มาเลเซีย) - สิงคโปร์ อย่างไรก็ตาม ทั้งสองเส้นทางยังมี Missing Link อยู่หลายจุดและหลายเส้นทาง อีกทั้งในบางเส้นทางจะปรับปรุงเป็นเส้นทางรถไฟความเร็วสูง จึงคาดว่าจะต้องใช้ระยะเวลาอีกพอสมควรในการพัฒนา แต่หากเส้นทางรถไฟสายนี้สามารถเปิดดำเนินการได้ จะลดระยะเวลาเดินทางในภูมิภาคได้อีกมาก ทั้งนี้ เป็นที่คาดว่าหากสามารถพัฒนาไปสู่เส้นทางรถไฟความเร็วสูงทั้งระบบจะช่วยลดระยะเวลาเดินทางจากคุนหมิง-สิงคโปร์เหลือเพียง 10 ชั่วโมง จากปัจจุบันใช้ระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 72 ชั่วโมงในการเดินทางด้วยรถไฟจากสิงคโปร์ไปจนถึงนครหลวงเวียงจันทน์

การพัฒนาระบบขนส่งทางรางในภูมิภาคอาเซียนนับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะสร้างความสำเร็จในการจัดตั้ง AEC ด้วยการเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงเศรษฐกิจ สังคม และประชากรในภูมิภาคเข้าด้วยกัน ดังเช่นที่เกิดขึ้นในสหภาพยุโรปหรือ EU ทุกท่านจึงควรติดตามความคืบหน้าและเตรียมความพร้อมเพื่อรับโอกาสใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นหลังโครงการพัฒนาระบบรางในภูมิภาคแล้วเสร็จในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า

เส้นทางรถไฟสาย Trans-Asian

ที่มา : สหประชาชาติ

Disclaimer : ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และการเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจเท่านั้น โดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยจะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่มีบุคคลนำข้อมูลนี้ไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด